

GÜMRÜK CEZALARI VE INCOTERMS

Abdurrahman ÖZALP

ICC Türkiye Bankacılık Komisyon Başkanı
Dış Ticaret Uzmanı Eğitimci Yazar

Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 1986 yılında mezun oldu. 1988 yılında bankacılığa başladı. Bankaların kambiyo, dış ticaret ve mevduat bölümlerinde yönetici olarak görev yaptı ve dış ticaretle ilgili banka içi ve dışında çok sayıda eğitim verdi.

Akreditif, garantiler, stand-by ve dış ticaret konulu uluslararası seminerlere ICC Türkiye Temsilcisi olarak katılan Özalp'in dış ticaret konusunda Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Şekilleri, UCP 600'in Kullanılması ve Akreditif, Akreditif , Riskler ve UCP 600 ve Akreditif ve Standby Rezerv Konuları, Dış Ticarete Bunları Biliyor musunuz? isimli kitapları yayınlandı. NBA Türkiye eğitim programları çerçevesinde başta Akreditif Uzmanlığı olmak üzere teslim ve ödeme şekilleri, garantiler ve bankacılık konularında eğitimler vermekte.

Son dönemde yurt dışı ticareti yapan bazı firmaların teslim şekli (INCOTERMS) kodlarının Gümrük Belgelerinde kullanılması nedeniyle cezai işlemler ile karşı karşıya kaldıkları görülmüştü.

Gümrük Müşavirleri Dernekleri tarafından Gümrükler Genel Müdürlüğüne yazılan yazı ile durum izah edilmiş ve söz konusu cezaların iptali sağlanmıştı. Bu durum bazı tartışma, farklı yorum ve tereddütleri de beraberinde getirmişti.

Bu yazımızda konunun öznesi olan INCOTERMS konusuna yakından bakmak ve mümkün olduğu ölçüde doğru kullanılmasını sağlanması amaçlanmıştır.

INCOTERMS kelime olarak "Uluslararası Ticari Terimler" in kısaltılmış halidir. Ancak uygulamacılar tarafından daha çok "teslim Şekilleri" olarak kullanılır ki içeriği bakımından doğru bir kullanımdır. INCOTERMS ticari terimleri veya kuralları ICC tarafından ticaret yapanların hayatını kolaylaştırmak amacıyla yapılan hazır kalıplar yani şablonlardır. ICC, ticaret yapanların hayatında bulunmayı ve kolaylaştırmayı kendisine görev edinen uluslararası bir organizasyondur.

ICC, ticaretin diğer alanlarında olduğu gibi mal teslimine ilişkin alanı için de çalışmalar yapmış ve kurallar hazırlamıştır. ICC tarafından mal teslim şekilleriyle ilgili olarak hazırlanan kurallar INCOTERMS ismi ile ilk defa 1936 yılında yayınlamış ve o tarihten itibaren ticaret yapanların hizmetine sunulmuştur. ICC'nin tüm kuralları (Incoterms, ucp, urdg, urc vs.) yasa veya kanun gibi değildir, tavsiye niteliğindedirler, taraflar bu terimleri kolaylık için sözleşmelerine dahil edip kullanabilirler.

Bu durumda taraflar için bağlayıcı olur, aksi halde ticaret yapan taraflar için bağlayıcı değildirler.

Ticaret yapan tarafların bu ticari terimleri kullanırken modifiye ederek kullanmaları veya tamamen kendi işlerine özgü olarak ayrı bir biçimde ayrı bir yapı formüle edip kullanmaları da mümkündür. Bunun güzel bir örneğine Gaziantep'te bir firma ile eğitim yaparken rastlamıştım; firma fıstıkları henüz toplanmadan ağaçta teslim ediyordu, müşterisiyle mutabık kalarak "FOT-Free on Tree" şeklinde bir teslim şekli geliştirmiş ve kullanmaya başlamışlardı.

Bu herkesin ICC kurallarını kullanmaya mecbur olmadığına ilişkin güzel bir örnektir, ICC'nin buna itirazı yoktur isteyen kendi teslim yöntemini oluşturup kullanabilir, ancak yılların tecrübesiyle oluşturulmuş Incoterms'i kullanmak her zaman önerileridir, zira Incoterms dışında geliştirilen ve kullanılan teslim yöntemlerinin her zaman eksik olma, ihtilaf çıkarma ve yargı sürecinde tarafların aleyhine çalışma potansiyeli bulunmaktadır.

Ticaretin sorunsuz işleminde Incoterms'in doğru yorumlanması ve kullanılması önemlidir. Incoterms'i biraz daha yakından tanımak ve doğru kullanmak için aşağıdaki başlıkları inceleyelim.

Genel Olarak ICC Tarafından INCOTERMS'e İlişkin Olarak Yapılan Çalışmalar

Ticari hayatı, başlangıçta basit ve yazılı olmayan kurallar yönetiyordu ve bu sebeple sözleşmeler de çok basit ve çoğu zaman yazılı değildi. Günümüzde ise dış ticaret eskiden olduğundan çok daha karmaşık yapıdadır ve çeşitlilik arz etmektedir. Üstelik teknolojik gelişmeler baş döndürücüdür. Bu durum doğal olarak ticari sözleşmelerin de daha kapsamlı ve ihtiyaca uygun olarak düzenlenmesini gerektirmektedir. Dünya ticaretini kolaylaştırmayı kendisine görev kabul eden ICC (International Chamber of Commerce) bu amaçla bir dizi kural oluşturmaktadır. Örneğin, UCP, ISP, URC, URDG bunlardan bazılarıdır.

Bu kuralların en popüler ve başarılı olanlarında biri yıllardır uygulamada yaygın olarak kullanılan Incoterms (International Commercial Terms)'dir. ICC tarafından hazırlanan Incoterms broşüründeki başarıyı devam ettirmek ve ticaret dünyasının ihtiyaçlarına cevap verebilmek için broşür zaman zaman revizyona tabi tutulmakta ve yenilenmektedir. Bu revizyolar sırasında teknolojik ve ticari değişimler de dikkate alınmaktadır.

Incoterms'in amacı malın teslimi ile ilgili olarak dış ticaret alanında en yaygın kullanılan terimlerin yorumunu yapmak, bunun için bir takım uluslararası kurallar oluşturmak ve böylece bu tür terimlerin dış ticaret faaliyeti içerisinde yer alan tarafların farklı yorumlamalarının önüne geçmektir. Eğer yeknesak bir biçimde bir araya getirilen Incoterms kuralları olmasaydı farklı yasa ve düzenlemeler nedeni ile farklı ülkelerde bulunan tarafların terimleri aynı şekilde yorumlamaları her zaman mümkün olmayabilirdi. Dış ticaret faaliyeti içerisinde yer alan tarafların ticari terimleri farklı yorumlamaları yanlış anlamalara, ihtilaflara, işin

yargı mercilerine intikaline ve aynı nedenle tarafların para ve zaman kaybına uğramasını kaçınılmaz hale getirebilirdi. Bu bakımdan Incoterms'in ticaret dünyasına çok ciddi katkı sağladığı söylenebilir.

Bu ihtiyacı tespit eden ICC, ilk kez 1936 yılında ticari terimlerin yorumu için bir dizi uluslararası kural yayınlamıştır. İlk defa yayınlanan bu kurallar "Incoterms 1936" adını taşıyordu. Bu kurallar daha sonra ticaret alanındaki gelişmeler ve ortaya çıkan ihtiyaçlar üzerine 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000, 2010 yıllarında ve en son 2020'de revize edilmiştir. Her bir revizyonda durum ve ihtiyaca göre bazı kural ve terimler eklenirken bazı terim ve kurallar çıkarılmıştır.

Örneğin, 1980 tarihli ICC broşüründe yer alan FOR (Free on Rail), FOT (Free on Truck) ve FOA (Free on Airport), 1990 revizyonu ile teslim şekilleri arasından çıkarılmıştır. Çünkü bunların FCA (Free Carrier) teslim şekline dahil oldukları kabul edilmiştir.

Incoterms® 2020

Incoterms® 2020 Rules Responsibility Quick Reference Guide										
Inco Docs										
Freight Collect Terms										
Freight Prepaid Terms										
Groups	Any Mode or Modes of Transport				Sea and Inland Waterway Transport				Any Mode	
Incoterm®	EXW Ex Works (Place)	FCA Free Carrier (Place)	FAS Free Alongside Ship (Port)	FOB Free On Board (Port)	CFR Cost and Freight (Port)	CIF Cost Insurance & Freight (Port)	CPT Carriage Paid To (Place)	CIP Carriage & Insurance Paid to (Place)		
Transfer of Risk	At Buyer's Disposal	On Buyer's Transport	Alongside Ship	On Board Vessel	On Board Vessel	On Board Vessel	At Carrier	At Carrier		

Benzer şekilde 2010 revizyonunda DAF, DES, DDU yerine DAP (Deliver at a Place) ve DEQ (Delivered Ex Quay) yerine DAT (Deliver at a Terminal) gelmiştir. En son 2020 revizyonunda DAT (Deliver at a Terminal) terimi çıkarılmış, ihtiyaç üzerine DPU (Deliver at a Place Unloaded) terimi eklenmiştir. Bazen de terim aynı kalmakla birlikte içeriği değiştirilebilmektedir.

Örneğin, 1990 ve önceki versiyonların FOB teslim şekli ile 2010 ve sonrasında gelen revizyonların FOB ticari teriminin içeriği aynı değildir, benzer şekilde CIP ve CIF ticari terimlerinin de kapsadıkları teminatlar önceki versiyonlardakilerle aynı değildir.

Incoterms'in çok başarılı ve yaygın kullanılması bazı yanlış anlama ve kullanımları da beraberinde getirmiştir. Özellikle taşıma sözleşmelerine uygulanabilecekleri ve ödeme dâhil tam bir sözleşme sunabilecekleri yani bir sözleşmede bulunması gereken tüm yükümlülükleri kapsayabilecekleri sanılmaktadır ki bu doğru bir yorum değildir.

Incoterms temel olarak risk geçişlerini, görevleri ve masrafları dağılımlarını gösterir. Yanlış anlama ve kullanımları ortadan kaldırmak için Incoterms'in giriş bölümünde detaylı açıklamalar ve her bir ticari teriminden önce rehber açıklama notları vardır. Incoterms giriş bölümünde şu şekilde tanımlanmıştır: *"Incoterms kuralları, tacirler arasındaki mal satım sözleşmelerinin iş dünyasındaki uygulamasını yansıtan üç harfli ticari terimleri açıklar. Incoterms kuralları, temel olarak malların satıcı tarafından alıcıya tesliminde taraflara düşen görevleri, masrafları ve hasarı düzenler."*

Bu tanımlamadan da görülebileceği gibi kurallar sadece malların satıcı tarafından alıcıya tesliminde taraflara düşen görevleri, masrafları ve hasarı düzenlemektedir. Giriş kısmında ve rehber açıklama notlarında yer alan bilgiler EXW, FCA, CPT, CIP, DAP, DPU, DDP, FAS, FOB, CFR, CIF kurallarının parçası olmayıp bu kuralların doğru kullanılması için bilgilendirme ve yol gösterme amaçlıdır.

Eski Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nda CIF ve FOB teslim şekilleri 1138-1149. maddeler arasında düzenlenmişti. Bu iki teslim şekli dışında diğer teslim şekillerine yer verilmemişti.

Deniz yoluyla taşınacak malların satımına ilişkin sözleşmelerde en fazla kullanılan teslim şekilleri FOB ve CIF'tir. 1.7.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda teslim şekillerine ilişkin hükümler bulunmamaktadır.

ancak ICC Incoterms'in, taraflar arasındaki sözleşmenin hükmü olarak uygulanmasına engel bir durum yoktur.

Incoterms 2020 kurallarını kullanılırken bazı hususlara dikkat etmek gerekir. Bu hususlar şunlardır:

İhtiyaca uygun ticari terimi seçmek gerekir. Örneğin, kara taşımacılığı olan bir işlem için FOB terimini seçmek doğru bir kullanım olmaz, bunun yerine FCA terimini kullanmak daha doğru olur. Incoterms'in bir ticari terimini seçerken malların niteliğine, taşıma şekline ve varsa diğer hususlara dikkat etmek, her bir ticari terimi açıklayan ve uygulanma şeklini gösteren "Rehber Açıklamalar" notlarından da faydalanmak gerekir. Rehber Açıklamalar'da, teslim şeklinin seçiminin yapılmasında yardımcı olacak bilgiler yer alır.

Incoterms 2020 kurallarına satım sözleşmesinde ilgi kurmak gerekir.

Satım sözleşmesinde Incoterm ile ilgi kurarken yani sözleşmede Incoterm'e yer verirken yılını (revizyon/versiyon) de belirtmek gerekir.

Çünkü en son hazırlanan Incoterms daha önce yürürlükte bulunan Incoterms'i ortadan kaldırmamaktadır.

Taraflar arzu ettikleri takdirde daha önceki yıllarda ICC tarafından hazırlanan Incoterms kurallarını kullanabilirler.

Örneğin, Incoterms 1990 ya da Incoterms 2000 kullanabilirler. Bu nedenle belirsizlik ve karışıklık olmaması için sözleşmede hangi yıldaki Incoterms düzenlemesinin esas alındığının da belirtilmesi gerekir.

Incoterms de diğer ICC kurallarında (URDG-Uniform Rules for Demand Guarantees gibi) olduğu gibi belli bir tarihten sonra düzenlenen sözleşmelerin Incoterms'in son sürümüne tabi olacağına ilişkin bir düzenleme yoktur, ancak genel teamül yine de taraflar ve ihtilaf hallerinde yargı mercileri nezdinde son sürümüne tabi olacağına kabul göreceği kanaatindeyiz. Bu tür bir belirsizliğe girmemek için bir Incoterms terimini versiyonu ile birlikte kullanmak doğru bir kullanım olacaktır. Örneğin, "FCA, Yıldız Posta Cad. No: 54 Gayrettepe-İstanbul-Türkiye as per Incoterms 2020" şeklindeki bir kullanım doğru ve önerilen bir kullanım olacaktır.

Teslim alma/etme veya yükleme/boşaltma liman bilgilerini detaylı ve açık şekilde belirtmek önerilir. Liman veya teslim yeri ne kadar detaylı ve açık belirtilirse o ölçüde belirsizlik ve beklenmeyen durumlar azaltılmış olur. Örneğin, "FCA, Yıldız Posta Cad. No: 54 Gayrettepe İstanbul Türkiye as per Incoterms 2010" şeklindeki bir kullanım detaylı ve açık bir belirtme olurken sadece "FCA İstanbul as per Incoterms 2010" genel ve dar bir kullanım olacaktır.

Incoterms terimleri ile birlikte belirtilen yerin farklı anlamı ve önemi vardır. Incoterms terimi ile birlikte kullanılan yer her zaman teslim yapıldığı yer değildir. C ile başlayan Incoterms terimlerinde yani Taşıma Ödenmiş Olarak Teslim (CPT), Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim (CIP), Masraflar ve Navlun (CFR) ve Masraflar, Sigorta ve Navlun (CIF) belirlenen yer taşıma ücretinin ve taşımanın yapılacağı son yer olurken diğer Incoterms kurallarında yani belirlenen yerde Gümrüksüz Teslim (EXW),

Gümrük Vergi/resim Ödenmiş Olarak Teslim (DDP), Gemi Doğrultusunda Masrafsız (FAS), Gemide Masrafsız (FOB) terimlerinde belirtilen yer, teslimin gerçekleştiği ve hasarın satıcıdan alıcıya geçtiği yerdir.

Incoterms kuralları kusursuz bir satım sözleşmesi değildir, bunun farkında olmak gerekir. Incoterms kuralları sadece satıcının malları alıcıya teslim ettiği sırada taraflarından hangisinin taşıma ve sigortadan ve her birinin hangi masraflardan sorumlu olacağını, riskin hangi noktada satıcıdan alıcıya geçtiğini belirler.

Bunun dışında mal bedelinin ödenmesi, ödeme şeklinin ne olacağı, mallara ilişkin mülkiyetin geçişi veya sözleşmeye aykırılığın sonuçlarını konusunda herhangi bir düzenleme getirmezler. Bu konuları açıkça sözleşmeye yazmak gerekir.

Incoterms kuralları ve sözleşme şartlarının her zaman sözleşmeye uygulanacak ülke hukukunun emredici hükümleri gereğince geçersiz bırakılabileceğini de dikkate almak gerekir.

INCOTERMS 2020'un Yenilikleri ve Temel Özellikleri

Kuralların sayısı 11 olarak sabitlenmiştir. Bir önceki versiyonda bulunan DAT teriminin yerini DPU almıştır. Bu yeni terimde her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu yeni kurala göre teslim, sözleşmede belirlenen varma yerinde gerçekleşir.

DPU kuralına göre teslim, malların taşıma aracından boşaltılarak alıcının tasarrufuna bırakılması ile gerçekleşir, en yakın terim olan DAP'ta ise teslim, malların taşıma aracında alıcının tasarrufuna bırakılması ile gerçekleşir. DPU teriminde belirlenecek yer, terminal bir limanın içerisindeki bir alan olabilir ve böylece bir önceki versiyonda yer alan DAT teriminin kullanıldığı durumlar için kullanılabilir.

Aynı şekilde DAP teriminde yer alan taşıma aracı bir gemi ve varma yeri ise bir liman olabilir. Bu yeni ticari terim (DPU) da daha öncekiler gibi satıcının, malları, tüm masrafları (ithalat için gerekli gümrük işlemleri hariç) ve malların belirlenen varma yerine kadar taşınmasından doğan hasar riskini üstlenerek malların teslim edilmesini sağlayan kuraldır. İçerisinde sigorta sorumluluğu bulunan terimlerde teminatlar farklılaştırılmıştır. Buna göre bir CIP teriminde satıcının sigorta sorumluluğu Institute Cargo Clauses (A) olurken, CIF teriminde satıcının sorumluluğu Institute Cargo Clauses (C) olarak korunmuştur.

Incoterms 2020'da yer alan 11 adet teslim şekli, "tüm taşıma türlerini kapsayan" ve "sadece deniz taşımacılığını kapsayan" olmak üzere iki gruba ayrılmıştır:

TÜM TAŞIMA TÜRLERİNİ KAPSAYAN KURALLAR	
EXW	BELİRLENEN YERDE GÜMRÜKSÜZ TESLİM
FCA	TAŞIYICIYA TESLİM
CPT	TAŞIMA ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM
CIP	TAŞIMA VE SİGORTA ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM
DAP	BELİRLENEN YERDE TESLİM
DPU	BELİRLENEN YERDE BOŞALTILMIŞ OLARAK TESLİM
DDP	GÜMRÜK VERGİLERİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

TÜM TAŞIMA TÜRLERİNİ KAPSAYAN KURALLAR	
FAS	GEMİ DOĞRULTUSUNDA TESLİM
FOB	GEMİDE TESLİM
CFR	MASRAFLAR VE NAVLUN ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM
CIF	MASRAFLAR, SİGORTA VE NAVLUN ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

İlk sınıfta yer alan EXW, FCA, CPT, CIP, DAP, DPU ve DDP içerisinde bir deniz taşıması olan ve olmayan tüm taşıma şekillerinde kullanılabilir. İkinci sınıfta yer alan FAS, FOB, CFR ve CIF kurallarında yükleme ve boşaltma yerleri bir deniz limanıdır.

Bu kuralları deniz taşımacılığında kullanmak gerekir. FOB, CFR ve CIP kuralları için malların "gemide" teslim edilmesi gerekir.

Incoterms 2010'da belirtilen terimlerin yani EXW, FCA, FAS gibi Incoterms kurallarının iç ve dış milletlerarası satım sözleşmelerinde kullanılmaya uygun olduğu kabul edilmişti. Daha önceleri geleneksel olarak malların ulusal sınırları aştığı milletlerarası satım sözleşmelerinde kullanıldığı kabul ediliyordu. Ancak Incoterms 2010 kuralları, ihracat/ithalat formalitelerinin yerine getirilmesi borcunun, sadece gereken hallerde (milletlerarası satımlarda) geçerli olacağını değişik yerlerde açıkça belirterek bu kuralların iç ve dış satım sözleşmelerinde kullanılabileceğini vurgulanmıştı.

Bunun en önemli nedenlerinden biri Avrupa Birliği gibi dünyanın çeşitli bölgelerinde kurulan ticaret birliklerinin, değişik ülkeler arasındaki gümrük formalitelerini önemsiz hale getirmesi ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yürürlükte kalkan Ticaret Kanununda yer alan teslim kurallarının yerine Incoterms'in kullanılmasına ilişkin beliren iradedir. Bu durum da 2020 devam etmektedir. 2010'dan itibaren elektronik iletişimin gelişmesine de kurallar açısından imkân tanımıştır.

Incoterms 2020, sigorta kapsamı bakımından detaylı bir içerik sağlamaktadır ve Enstitü Kargo Kozlarını dikkate almaktadır.

Sigorta yapma yükümlülüğünün satıcıda olduğu CIF ve CIP kurallarına göre, sigortanın, satıcı tarafından masrafları kendisine ait olmak üzere CIP ticari teriminde asgari olarak Enstitü Kargo Kuralları (LMA/IUA)'nın A klotunda, CIF ticari teriminde C klotunda veya benzer klotlarda yer alan kapsamda bir yük sigortası temin etmesi gerekir. Sigorta sözleşmesi, bu alanda güvenilir sigortacılar veya bir sigorta şirketi ile yapılmalı ve alıcı veya mallara ilişkin sigortalanabilir bir menfaati olan diğer kişilerin doğrudan sigortacıya başvurabilmesine imkân tanınmalıdır.

Satıcı, alıcı tarafından talep edilmesi halinde, masrafları alıcıya ait olmak üzere, yine satıcının talep ettiği tüm gerekli bilgilerin alıcı tarafından sağlanması koşuluyla ve eğer yapılması mümkün ise, Enstitü Kargo Kuralları (LMA/IUA)'nın A veya B klotları ya da benzer klotlar kapsamında ve/veya Enstitü Savaş Klotları ve/veya Enstitü Grev Klotları kapsamında ek bir sigorta temin etmesi gerekir.

Sigorta kapsamı, asgari olarak, satış sözleşmesinde belirtilen bedelin % 10 (toplam % 110) fazlasıyla temin edilmeli ve satım sözleşmesinde yer alan para cinsinden kararlaştırılması gerekir.

Sigorta, malların aynı kuralda belirtilen teslim noktasından asgari olarak yine aynı kuralda belirtilen varma yerine kadar taşınmasını kapsamaması gerekir.

Satıcı, alıcıya sigorta poliçesini veya sigorta teminatına ilişkin diğer bir kanıt vermesi gerekir. Satıcı, alıcı tarafından talep edilmesi halinde, hasar ve masrafları (eğer var ise) alıcıya ait olmak üzere, alıcının ilave sigorta yaptırmak için gerek duyduğu bilgileri alıcıya sağlaması gerekir.

Incoterms 2020 güvenlikle ilgili gümrük işlemleri ve bu işlemler için gerekli bilgiler konusunda işlemlerinin yerine getirilebilmesi için gereken belgelerin alınması konusunda yardımda bulunma veya ilgili belgeleri kendisinin sağlaması yükümlülüklerini yükler.

Incoterms alıcı ve satıcının yükümlükleri altında bulunan masrafları detaylı düzenleyerek "Terminal Elleçleme Masrafları"nın iki defa ödenmesinin önüne geçer. Bilindiği üzere CPT, CIP, CFR, CIF, DAT, DAP ve DDP kurallarına göre satıcı malları varma yerine kadar taşımak için gerekli düzenlemeyi yapmakla yükümlüdür.

Satıcı bu düzenlemeyi yaparken navlun bedelini toplam satış bedeline dahil ederek öder, yani gerçekte bu ödemeyi alıcı adına yapmış olur.

Hal böyle olduğu halde bazen taşıma belgesi üzerinde yer alan taşıma şartları malların elleçlenmesi, liman içinde veya konteyner terminalleri arasında taşınması masraflarını da kapsayabilir ve bu masraflar taşıyıcı veya terminal işletmecileri tarafından alıcıdan istenebilir.

Bu gibi durumlarda bir defa toplam satış bedeli içinde satıcıya ve bir defa da ayrı olarak taşımacı veya terminal işletmecisine olmak üzere alıcı aynı bedeli iki defa ödemek zorunda kalabilir. İşte bu gibi durumlarda Incoterms masraf başlıklarını detaylı düzenleyerek "Terminal Elleçleme Masrafları"nın iki defa ödenmesinin önüne geçer. Incoterms 2020 de tüm masraflar bir başlık altında toplanarak karışıklık ve dağınıklık giderilmiştir.

Incoterms 2010'dan itibaren malların gönderilmesi yükümlülüğüne bir tercih olarak "gönderilmiş malların tedarik edilmesi" ifadesinin kullanılmasına da izin vermiştir. Bu ifade özellikle zincirleme satışların yer aldığı durumlarda rahatlık sağlamıştır.

Bu ifade özellikle zincirleme satışların yer aldığı durumlarda rahatlık sağlamıştır. Bu tür satışlarda üretimi yapılan malların satışında olduğu gibi yükleme yapılmayabilir, emtia satışı olarak adlandırılan bu tür satışlarda mal yoldayken bir kaç defa (zincirleme) satılabilir, ancak yeniden bir yükleme veya gönderme söz konusu değildir, çünkü mal ilk satıcı tarafından gönderilmiştir, zincirin ortasında bulunan satıcı tarafından mallar gönderilmez ancak tedarik edilebilir.

Incoterms alıcı ve satıcının yükümlükleri altında bulunan masrafları detaylı düzenleyerek "Terminal Elleçleme Masrafları"nın iki defa ödenmesinin önüne geçer. Bilindiği üzere CPT, CIP, CFR, CIF, DAT, DAP ve DDP kurallarına göre satıcı malları varma yerine kadar taşımak için gerekli düzenlemeyi yapmakla yükümlüdür. Satıcı bu düzenlemeyi yaparken navlun

bedelini toplam satış bedeline dahil ederek öder, yani gerçekte bu ödemeyi alıcı adına yapmış olur. Hal böyle olduğu halde bazen taşıma belgesi üzerinde yer alan taşıma şartları malların elleçlenmesi, liman içinde veya konteyner terminalleri arasında taşınması masraflarını da kapsayabilir ve bu masraflar taşıyıcı veya terminal işletmecileri tarafından alıcıdan istenebilir.

Bu gibi durumlarda bir defa toplam satış bedeli içinde satıcıya ve bir defa da ayrı olarak taşımacı veya terminal işletmecisine olmak üzere alıcı aynı bedeli iki defa ödemek zorunda kalabilir. İşte bu gibi durumlarda Incoterms masraf başlıklarını detaylı düzenleyerek "Terminal Elleçleme Masrafları"nın iki defa ödenmesinin önüne geçer. Incoterms 2020 de tüm masraflar bir başlık altında toplanarak karışıklık ve dağınıklık giderilmiştir.

Incoterms 2010'dan itibaren malların gönderilmesi yükümlülüğüne bir tercih olarak "gönderilmiş malların tedarik edilmesi" ifadesinin kullanılmasına da izin vermiştir. Bu ifade özellikle zincirleme satışların yer aldığı durumlarda rahatlık sağlamıştır. Bu tür satışlarda üretimi yapılan malların satışında olduğu gibi yükleme yapılmayabilir, emtia satışı olarak adlandırılan bu tür satışlarda mal yoldayken bir kaç defa (zincirleme) satılabilir, ancak yeniden bir yükleme veya gönderme söz konusu değildir, çünkü mal ilk satıcı tarafından gönderilmiştir, zincirin ortasında bulunan satıcı tarafından mallar gönderilmez ancak tedarik edilebilir.

INCOTERMS 2020'da Tarafların Yükümlülükleri ³

Incoterms 2020 ticari kuralları özetle aşağıdaki gibidir:

EXW (Ex Works) Belirlenen Yerde Gümrüksüz Teslim: Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Aslında taşıma bu ticari terimde yer almaz, yine de bir malın alındıktan sonra taşınması alışlagelen bir durum olduğundan dolayı bir taşıma olduğu varsayılarak her tür taşıma için uygun olduğu söylemek gerekir.

Bu incoterms kuralında satıcı malları, kendi bölgesinde veya isim olarak belirlenmiş bir yerde (örneğin işyerinde, fabrikada, depoda, başka yerde vb.) alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Bu yer satıcının kendi yeri olabilir olmayabilir. Bu ticari terimde Satıcı'nın yükleme ve gümrükleme yükümlülüğü bulunmaz.

Alıcı, malların belirlenen teslim yerinde teslim alınmasından ve teslimata ilişkin masraf ve risklerden sorumludur. EXW, satıcı açısından en az yükümlülüğü temsil eder.

FCA (Free Carrier) Taşıyıcıya Masrafsız Teslim: Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı malları, kendi işyerinde veya belirlenen başka bir yerde, alıcı tarafından sağlanan/gösterilen taşıyıcıya veya başka bir kişiye teslim eder. Teslimat satıcının işyerinde ise yükleme satıcı tarafından, değilse alıcı tarafından yapılır. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

CPT (Carriage Paid to) Taşıma Ödenmiş Olarak Teslim: Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı kendi seçtiği bir taşıyıcı ile taşıma sözleşmesi yapar ve malları teslim eder. Satıcı taşıma masraflarını öder ve satıcı teslim yükümlülüğünü mallar varma yerine ulaştığında değil, malları taşıyıcıya teslim ettiğinde yerine getirmiş olur. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

CIP (Carriage & Insurance paid to) Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim: Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı kendi seçtiği bir taşıyıcı ile taşıma sözleşmesi yapar ve malları teslim eder. Satıcı taşıma masraflarını öder ve taşıma sırasındaki hasar ve riskler için taşıma sigortası yapar. Satıcı teslim yükümlülüğünü mallar varma yerine ulaştığında değil, malları taşıyıcıya teslim ettiğinde yerine getirmiş olur. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

³Detaylı sunum ve bilgiler için bakınız www.abdurrahmanozalp.com

DAP (Delivered at Place) Belirlenen Yerde Teslim:

Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu incoterms kuralında satıcı malları, belirlenen varma yerinde taşıma aracından boşaltmadan alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Satıcı, belirlenen varma yerine kadar tüm hasar ve masrafları öder. Aracın üzerinde boşaltılmamış olarak teslim eder. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

DPU (Delivery at a Place Unloaded) Belirlenen Yerde Boşaltılmış Olarak Teslim:

Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı kendi seçtiği bir taşıyıcı ile taşıma sözleşmesi yapar ve malları teslim eder. Satıcı taşıma masraflarını öder ve malları belirlenen varma yerinde (terminal, liman da olabilir) taşıma aracından boşaltarak teslim eder. Malları boşaltılmış olarak alıcının tasarrufuna bırakmakla malları teslim etmiş olur. Satıcı, malların belirlenen varma yerine getirilmesi ve taşıma aracından boşaltılmasına ilişkin tüm hasar ve masrafları öder. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

DDP (Delivered Duty Paid) Gümrük Vergileri/resmi Ödenmiş Olarak Teslim:

Bu Incoterms kuralı her türlü taşıma için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı malları ithalat için gümrüklemiş olarak ve belirlenen varış yerinde taşıma aracından boşaltmadan alıcıya teslim eder. Teslim almamaktan alıcı sorumludur. Satıcı, belirlenen varma yerine kadar tüm hasar ve masrafları öder. Bu kuralda satıcı malın sadece ihracat için uygulandığı ölçüde değil, ithali için de gümrükleme işlemlerini yapmakla, ihracat ve ithalat için gerekli her türlü harcı ödemekle ve tüm gümrük formalitelerini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu kuralda satıcının yükümlülüğü en fazla durumdadır.

FAS (Free Alongside Ship) Gemi Doğrultusunda Teslim: Bu Incoterms kuralı sadece limandan limana deniz taşımacılığı için kullanılabilir. Bu incoterms kuralında satıcının malları belirlenen yükleme limanında, alıcı tarafından belirlenen geminin doğrultusunda rıhtım, mavna gibi bir yere bırakarak teslim eder. Mal ile ilgili hasar ve masraflar mal gemi doğrultusunda boşaltıldıktan sonra alıcıya geçer. Teslim etme yerine kadar olan masraflar boşaltma dahil satıcıya aittir. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

FOB (Free On Board) Gemide Masrafsız Teslim: Bu Incoterms kuralı sadece limandan limana deniz taşımacılığı için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı malları belirlenen yükleme limanında alıcı tarafından gönderilen gemiye yükleyerek gemide veya zaten gemide bulunan malları tedarik ederek teslim eder. Mallara ilişkin hasar ve masraflar mallar gemide teslim veya tedarik edildikten sonra alıcıya geçer, bundan önceki hasar ve masraflar satıcıya aittir. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

CFR (Cost & Freight) Masraflar ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim: Bu Incoterms kuralı sadece limandan limana deniz taşımacılığı için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı malları kendi seçtiği ve taşıma sözleşmesi yaptığı gemide teslim eder veya mallar zaten gemide ise bunları tedarik ederek teslim eder. Bu kural gereği olarak satıcı taşıma sözleşmesi yapar, masraflar ve navlunu öder. Mallarla ilgili hasar ve masraflar, mallar gemideyken alıcıya geçmiş olur. Satıcı teslim yükümlülüğünü mallar varma yerine ulaştığında değil, malları gemide teslim ettiğinde veya tedarik ettiğinde yerine getirmiş olur. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

CIF (Cost, Insurance & Freight) Masraflar, Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim: Bu Incoterms kuralı sadece limandan limana deniz taşımacılığı için kullanılabilir. Bu Incoterms kuralında satıcı malları kendi seçtiği ve taşıma sözleşmesi yaptığı gemide teslim eder veya mallar zaten gemide ise bunları tedarik ederek teslim eder. Bu kural gereği olarak satıcı taşıma sözleşmesi yapar, taşıma sırasında mallara ilişkin ziya ve hasar riskine karşılık bir sigorta sözleşmesi yapar, sigorta ve taşıma sözleşmesi için prim, masraflar ve navlunu öder. Mallarla ilgili hasar ve masraflar, mallar gemideyken alıcıya geçmiş olur. Satıcı teslim yükümlülüğünü mallar varma yerine ulaştığında değil, malları gemide teslim ettiğinde veya tedarik ettiğinde yerine getirmiş olur. Satıcı sadece ihracat için uygulandığı ölçüde gümrükleme yapar ancak ithalat gümrüklemesine ilişkin herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

Yukarıda belirtildiği gibi Incoterms kuralları ICC tarafından yılların birikimi ile ticaretin çok kolay, rahat ve risksiz yapılabilmesi için yapılmış geliştirilmiş kolaylık araçlarıdır. Bu kuralları satım sözleşmenin ilk kurulması aşamasından itibaren doğru olarak tespit etmek ve kullanmak gerekir. Sözleşmede doğru kuralın tercih edilerek kullanılması ile potansiyel uyuşmazlıkların önemli ölçüde geçilebilir. Incoterms kurallarının doğru kullanmak için her bir kurallı doğru olarak bilmek ve ihtiyaca en uygun olanını seçmek ile olur. Bunun için doğru ve akredite kaynaklardan doğru olarak öğrenmek önemlidir.

Son zamanlarda sosyal medya ve iletişim imkânlarının artış göstermesiyle eğitim ve bilgi kaynakları bile başlı başına bir risk olmaya başladı. Bunun için doğru kaynakları bulmak, kullanmak ve seçici olmak gerekir. Aksi halde farkında olmadan doğru bilinerek alınan eksik ve yanlış bilgiler işlemlerde kullanılmaları halinde en büyük risklerden biri olacaktır.